

spjata s mravně kulturní stránkou života. Proto silný důraz na ctnosti a charakter každého jedince: „*Kdyby nebylo ctnosti a charakteru, lidská svoboda by se zdála být jen něčím trochu více než obláčkem rozmaru, žádostí a sklonů, čekajícím na nějaký důvod, který by jej rozptýlil...*“ (190)

Novak rozvíjí svou tezi zcela v linii sociálního učení římskokatolické církve, správně pochopeného a interpretovaného, jak věří (uvádí také četné odkazy k papežským sociálním encyklikám). Jeho pevné přesvědčení, že za poslední dvě století udělalo lidstvo značný pokrok ke svobodě a prosperitě, je opřeno o sociologická a hospodářská zjištění, s nimiž lze polemizovat, ale nelze je snadno přejít. Přesto je z teologického hlediska obtížné, přinejmenším pro protestanta, přijmout autorovu programovou důvěru v pokrok a vzdělavatelnost člověka k dobru.

Také praktické doklady, že kdekoli na světě lze dosáhnout prosperity pomocí pilné práce (oblíbeným Novakovým příkladem je Korea), dostaly

asijskou hospodářskou krizí v polovině devadesátých let zřejmě vážnou trhlinu. To je ovšem téma spíše pro ekonomy.

Základní teze o nutnosti svobody pro důstojný lidský život ve společnosti, a to ne svobody ledajaké, ale odpovědného života v uváženě a dobrovolně přijatém řádu, je nezpochybnitelná, analýza kořenů a předpokladů takového uspořádání společnosti zajímavá, zpravidla přesvědčivá a rozhodně inspirující.

K technické stránce knihy si však nemohu odpustit kritickou poznámku. Překlad má řadu slabších míst, jakoby nedodělaných, množství tiskových chyb budí dojem, že snad některé pasáže neprošly korekturou (konec třetí kapitoly?), v tiráži se „filosofie“ změnil ve „filozofii“. Je-li v některých vydavatelstvích podobně odbytá práce zvykem, pro nakladatelství Vyšehrad to je věc neslýchaná. Škoda, že se tím dost kazí požitek z četby tohoto myšlenkově podnětného a právě pro naši situaci, přes všechny možné kritické výhrady, až bolestně aktuálního díla.

J. Halama Jr.

KURT SCHUBERT, BIBEL UND GESCHICHTE

Kurt Schubert, Bibel und Geschichte. Österreichisches Katholisches Bibelwerk, Klosterneuburg 1999. Stran 109.

Stručná monografie nestora rakouské judaistiky prof. Kurta Schuberta shrnuje a rozšiřuje závěry z autorových starších studií, z nichž některé vyšly i česky. Zásadně jde však o významný příspěvek k současné diskusi. Schubert demonstruje na příkladech, jak vedle historických zpráv zahrnují kanonické texty

Starého i Nového zákona historizující vyjádření teologických (kérygmatických) výroků a ukazuje hermeneutický význam rozdílného teologického odstínění paralelních příběhů a dublet.

Přínosný je i náčrt teologického a historického profilu kumránského společenství.

Petr Pokorný